

Ruokaviennin ekosysteemi -hankkeen loppuraportti

Foodwest Oy, Into Seinäjoki Oy

1. Johdanto

Ruokaviennin ekosysteemi -hanke toteutettiin vuosina 2023–2025 Into Seinäjoki Oy:n ja Foodwest Oy:n yhteistyönä Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoituksella. Hankkeen tavoitteena oli vahvistaa Etelä-Pohjanmaan asemaa kansallisena ja kansainvälisenä ruokaviennin osaamiskeskittymänä sekä kehittää yrityslähtöisiä toimintamalleja, jotka tukevat suomalaisten elintarvikeyritysten kansainvälistymistä. Hankkeessa painotettiin ekosysteemimäistä yhteistyötä, jossa julkinen sektori, yritykset, tutkimus- ja koulutusorganisaatiot sekä kansalliset ja kansainväliset verkostot toimivat yhdessä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Hanke vastasi ajankohtaiseen tarpeeseen vahvistaa Suomen ruokaviennin rakenteita, osaamista ja kilpailukykyä. Elintarvikeala on strategisesti merkittävä sektori Suomen huoltovarmuudelle, aluekehitykselle ja talouskasvulle. Kansainvälisten markkinoiden vaatimukset, kuluttajakäyttäytymisen muutokset sekä kestävän kehityksen tavoitteet edellyttävät uudenlaisia toimintamalleja ja osaamista. Ruokaviennin ekosysteemi -hanke pyrki vastaamaan näihin haasteisiin luomalla pysyviä yhteistyörakenteita ja vahvistamalla alueellista roolia valtakunnallisessa kehittämistyössä.

Hankkeen aikana tunnistettiin yhdessä sidosryhmien kanssa yrityslähtöisiä tarpeita, jotka on tulevaisuudessa huomioitava Suomen ruokaviennin pysyvän arkkitehtuurin rakentamisessa ja kehittämisessä. Hankkeen haasteena, mutta toisaalta myös mahdollisuutena, oli samanaikaisesti käynnissä oleva julkishallinnon (esim. eri ministeriöiden roolit) uudelleenorganisointuminen ruokaviennin osalta. Tätä muutosprosessia pyrittiin koko ajan huomioimaan hankkeen edetessä, mikä myös onnistui systemaattisen sidosryhmäyhteistyön kautta.

2. Hankkeen tavoitteet ja toimintamalli

Hankkeen päätavoitteena oli rakentaa Etelä-Pohjanmaalle vahva ruokaviennin ekosysteemi, joka tukee yritysten kansainvälistymistä ja vahvistaa alueen näkyvyyttä Suomen ruokaviennin edelläkävijänä. Tavoitteena oli myös kehittää yrityslähtöinen toimintamalli, joka huomioi elintarvikeyritysten konkreettiset tarpeet viennin eri vaiheissa, kuten markkinaselvityksissä, tuotekehityksessä, pakkaussuunnittelussa ja kansainvälisessä verkostoitumisessa. Jo alun alkaen tavoitteena oli toimia sekä alueellisesti että valtakunnallisesti tavoitellen hyötyä koko Suomelle.

Toimintamalli perustui tiiviiseen yhteistyöhön alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Keskeisiä kumppaneita olivat muun muassa Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Maa- ja metsätalousministeriö, Business Finland, MTK, Luke, Atria, Valio sekä useat kehitysyritykset ja kansainväliset verkostot. Hankkeessa

hyödynnettiin benchmarking-matkoja, työpajoja, yrityspilotteja ja verkostoitumistilaisuuksia, joiden avulla kerättiin tietoa, jaettiin parhaita käytäntöjä ja kehitettiin uusia toimintamalleja.

3. Työpakettien keskeisimmät toimenpiteet sekä tulokset

Työpaketti 1: Ekosysteemin fasilitointi ja benchmarking

Keskeisimmät toimenpiteet:

- Desk office study ja nykytila-analyysi 10/2023
- Benchmarking -matka Tanskaan 01/2024
- Benchmarking -matka Viroon 06/2024
- Benchmarking matka Alankomaihin 05/2025
- Benchmarking ja study visit Dubaihin 12/2025

Työpaketti 1:n tavoitteena oli luoda kokonaiskuva ruokaviennin nykytilasta Suomessa ja Etelä-Pohjanmaalla sekä tuoda kansainvälisiä esimerkkejä eri toimijoiden hyödynnettäväksi. Into Seinäjoki Oy vastasi työpaketin toteutuksesta.

Hankkeen alkuvaiheessa toteutettiin desk office study ja nykytila-analyysi, 11.-12.10.2023 eteläpohjalaisille ruoka-alan toimijoille suunnatussa Kansainvälistymis- ja digimarkkinointikoulutuksessa johon osallistuivat Elina Koivisto ja Riina Mansikkamäki. Analyysi perustui yritys- ja sidosryhmähaastatteluihin sekä olemassa olevaan tutkimustietoon. Analyysi toi esiin, että suomalaisilla elintarvikeyrityksillä on vahvaa tuotannollista osaamista,

mutta viennin edistämässä kaivataan lisää systemaattisuutta, markkinatuntemusta ja kansainvälisiä verkostoja.

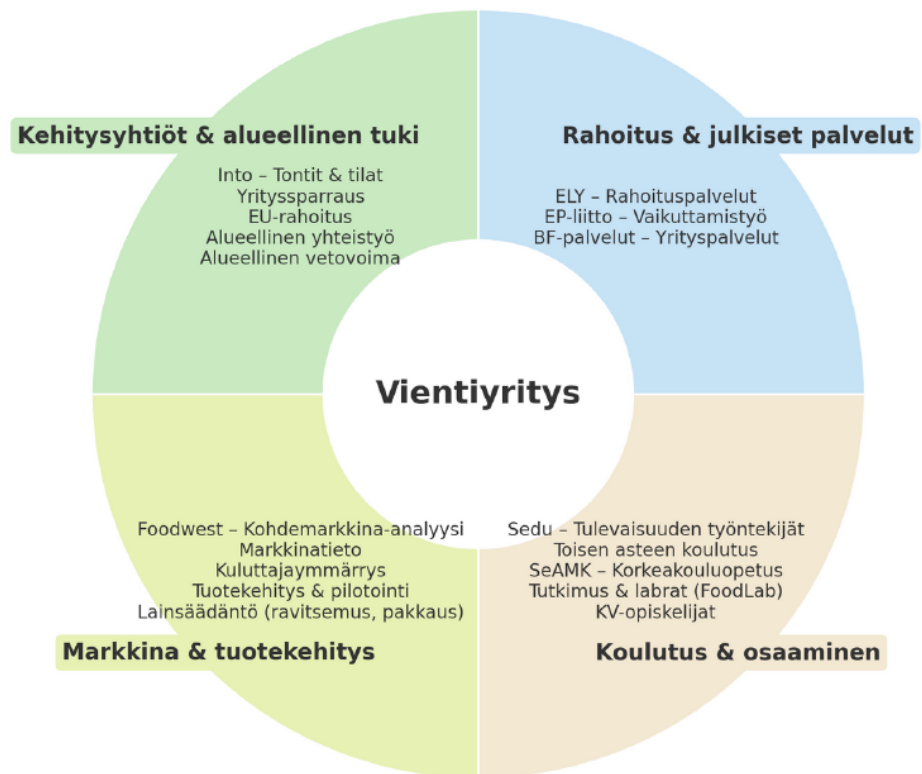
Benchmarking-matkoilla Tanskaan, Viroon, Alankomaihin ja Dubaihin tutustuttiin maiden ruokaviennin edistämisen rakenteisiin, julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöhön sekä ekosysteemimäisiin toimintamalleihin. Erityisesti Viron ja Alankomaiden esimerkit osoittivat, kuinka selkeä strateginen ohjaus, yrityslähtöisyys ja tutkimuksen, kehityksen ja innovaatiotoiminnan tiivis kytkentä tukevat ruokaviennin kasvua.

Matkojen tuloksia levitettiin laajasti blogikirjoitusten, esitysten ja sidosryhmätapaamisten kautta. Lisäksi hankkeessa käynnistettiin keskustelut korkeakoulujen kanssa ruokaviennin osaamisen kehittämiseksi. Seinäjoen ammattikorkeakoulu, LAB-ammattikorkeakoulu ja Savonia-ammattikorkeakoulu sitoutuivat yhteistyöhön, jonka tavoitteena on pilotoida yritysten tarpeisiin vastaavaa koulutusta JOTPA-rahoituksella.

Työpaketti 2: Toimintamallin kehittäminen

Foodwest Oy vastasi työpaketti 2:n toteutuksesta. Työpaketin tavoitteena oli kehittää ruokaviennin ekosysteemin toimintamalli, joka tukee yrityksiä käytännönläheisesti.

TP2: Toimintamallin kehittäminen (Foodwest)

Hankkeessa perustettiin alueellinen ruokaviennin yhteistyöryhmä, johon kuuluu Into Seinäjoki, Foodwest, Seinäjoen Ammattikorkeakoulu ja tarvittaessa Etelä-Pohjanmaan liitto.

ETELÄ-POHJANMAAN RUOKAVIENNIN EKOSYSTEEMIN TOIMINTAMALLI

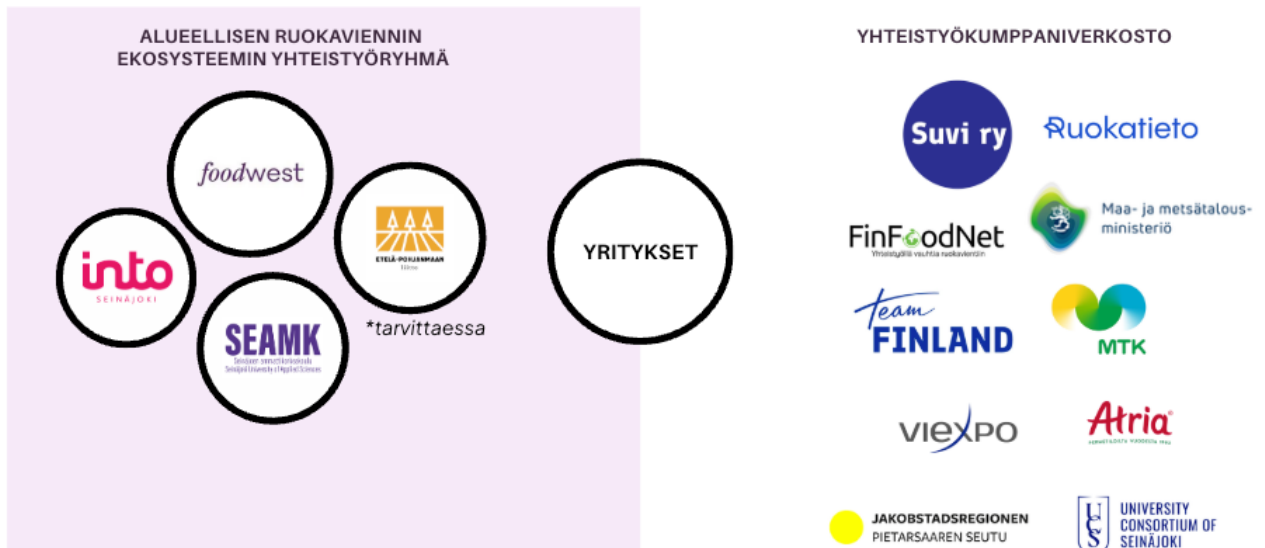
Alueellinen toteutus – kansallinen linkitys – kansainvälinen ulottuvuus

Alueella kehitetään ja pilotoidaan — kansallisesti skaalataan — kansainvälisesti kaupallistetaan — oppi palautuu alueelle

ETELÄ-POHJANMAAN RUOKAVIENNIN EKOSYSTEEMIN TOIMINTAMALLI

Alueellinen toteutus – kansallinen linkitys – kansainvälinen ulottuvuus

Lisäksi järjestettiin yritystyöpajoja ja business tour -tilaisuuksia, joissa käsiteltiin muun muassa viennin edellytyksiä, resursseja ja yritysten konkreettisia haasteita. Työpajoihin osallistui yritysten edustajien lisäksi valtakunnallisia asiantuntijoita, kuten Maa- ja metsätalousministeriön valtiosihteerin, Business Finlandin ja MTK:n edustajia sekä suurten elintarvikeyritysten johtohenkilöitä.

Työpajojen tulokset osoittivat, että yritykset kaipaavat selkeämpää koordinaatiota, käytännön tukea ja pitkäjänteistä yhteistyötä viennin edistämiseksi. Ruokaviennin osalta mahdollisuuksia on kuluttajatuotteiden sekä lisäarvoingredienttien lisäksi myös esimerkiksi Food service-sektorilla. Myös suomalainen ruokapalveluosaaminen ja päivittyvät ravitsemussuositukset synnyttävät uusia vientiliiketoimintamahdollisuuksia. Näiden havaintojen pohjalta kehitettiin toimintamallia, joka yhdistää yritykset, asiantuntijat ja julkiset toimijat yhteisiin kehittämistoimiin.

Työpaketti 3: Toimintamallin pilotointi

ETELÄ-POHJANMAAN RUOKAVIENNIN EKOSYSTEEMIN TOIMINTAMALLI

Alueellinen toteutus - kansallinen linkitys - kansainvälinen ulottuvuus

Alueella kehitetään ja pilotoidaan — kansallisesti skaalataan — kansainvälisesti kaupallistetaan — oppi palautuu alueelle

Keskeisimmät toimenpiteet:

- Aktiivisen kansainvälisen yhteistyöverkoston rakentaminen (Tuotosindikaattori NO02)
- Pilottikoikeilut (Tulosindikaattori NR01)

Työpaketti 3 keskittyi kehitetyn toimintamallin pilotointiin käytännössä. Foodwest Oy vastasi työpaketin toteutuksesta yhteistyössä Into Seinäjoki Oy:n kanssa. Työpaketin pohjana käytettiin hankkeen aikaan tunnistettuja ruokavientiin liittyviä tarpeita:

- Markkinaymmärrys ja -tiedot
- Pienempien tuotantoerien valmistuskyvykkyudet ja -mahdollisuudet
- Tuotetiedot ja käännökset eri kohdemarkkinoilla
- Kaupallistamisen tukeminen ruokaviennissä

Hankkeessa rakennettiin myös aktiivista kansainvälistä yhteistyöverkostoa erityisesti ulkoministeriön, suurlähetystöjen ja Business Finlandin kanssa. Merkittävä virstanpylväs oli ulkoministeriön vienninedistämysyksikön delegaation vierailu Seinäjoella maaliskuussa 2025. Vierailun aikana esiteltiin alueen ruokavientiosaamista, huoltovarmuuden merkitystä sekä yritysten kansainvälistymispotentiaalia.

Tunnistettuja yritystarpeita käsiteltiin pilotoinnin kautta, jonka yhteydessä yrityksen kertoivat tarpeistaan ja näiden tietojen pohjalta pohdittiin keinoja vastata käytännön tarpeisiin pilotteja käynnistettiin muun muassa kuluttajatutkimuksen, tuotekehityksen ja pakkaussuunnittelun teemoissa. Pilotteihin osallistuivat mm. Atria, Fazer Valio ja MySoda. Pilottien avulla pyrittiin tarjoamaan yrityksille konkreettisia työkaluja, tukea ja käytännönläheisiä ratkaisuja viennin kehittämiseen.

Toimintamallin pilotoinnin työpaketissa korostui esimerkiksi markkinatiedolla johtamisen teema (Market intelligence), jonka avulla yritysten olisi tulevaisuudessa mahdollista tehdä entistä paremmin markkinatarvelähtöisiä liiketoimintapäätöksiä ruokaviennin resurssoinnissa. Toisena merkittävänä asiana korostui pienerätuotannon hyödyntäminen edistettäessä uusien tuotteiden markkinoillepääsyä. Pienerätuotannon osalta on tärkeää myös huomioida eri tuoteryhmien vaatimukset valmistusinfrastruktuurilta ja sen olosuhteilta, teknologioita unohtamatta.

Työpaketti 4: Etelä-Pohjanmaan roolin vahvistaminen

- Yhteistyökumppanit Etelä-Pohjanmaan ruokavientiekosysteemiverkostossa (tavoite 10 kpl, toteuma 16 kpl)
- Etelä-Pohjanmaan ruokavientiekosysteemin osaamisympäristön esittely verkostoissa (tavoite 12 kpl, toteuma >20 kpl)
- Etelä-Pohjanmaan ruokavientiekosysteemin esittely yrityksille (tavoite 12 kpl, toteuma >20 kpl)
- Ruokaviennin blogipostauksia (tavoite 10 kpl, toteuma 10 kpl)
- Edistetään verkostoissa alueen etuja olemassa aloitteentekijä tai kumppani uusissa kehittämistoimenpiteissä (tavoite 4 kpl, toteuma 7 kpl)

Työpaketti 4:n tavoitteena oli vahvistaa Etelä-Pohjanmaan asemaa kansallisessa ja kansainvälisessä ruokaviennin ekosysteemissä. Into Seinäjoki Oy vastasi työpaketin toteutuksesta.

Hankkeen aikana verkostoituminen laajeni merkittävästi. Mukaan saatiin useita uusia yhteistyökumppaneita, kuten MTK, Ruokatieto ry, Suvi ry sekä yliopistotutkijoita Turun ja Tampereen yliopistoista. Etelä-Pohjanmaan ruokavientiekosysteemiä esiteltiin lukuisissa kansallisissa ja kansainvälisissä tilaisuuksissa, kuten ministeriötason pyöreän pöydän keskusteluissa, EU-hanketilaisuuksissa ja kansainvälisissä konferensseissa.

Hanke oli aloitteentekijä tai mukana konkreettisesti edistämässä useita eri kehittämistoimenpiteitä, jotka vahvistavat Etelä-Pohjanmaan etuja. Merkittävin tulos oli se, että Into Seinäjoki valittiin valtakunnallisen FinFoodNet-vetovastuuhankkeen koordinaattoriksi. Tämä vahvisti Etelä-Pohjanmaan asemaa ruokaviennin kehittämisen keskiössä ja loi pohjan pitkäjänteiselle kansalliselle yhteistyölle.

Into Seinäjoki hakeutui kumppanina Regional Innovation Valley EU-statuksen hakemiseen yhteistyössä Seinäjoen Ammattikorkeakoulun ja Etelä-Pohjanmaan liiton kanssa. Hanke tuki työajalla kehittämistoimenpiteen toimintoja. Työ aloitettiin loppuvuodesta 2023 ja itse varsinainen hakemus lähetettiin 01/2024

Hanke toimi kumppanina European Entrepreneur Area EU -, Regional Innovation Valley (Food Security theme) -, Milan Urban Food Policy Pact-, -hakemuksissa, CAP valtakunnallisessa rahoitushaussa ruokavienti -teemaan liittyen projektia.hakemuksissa,

Hanke on ollut mukana suunnittelemassa yhteistyötä Västerbottenin sekä Västernorlandin yhteistyötä Etelä-Pohjanmaan kanssa, julkisten ruokahankintojen yhteistyön vahvistamisessa alueiden välillä. Julkisen sektorin sekä yritysten välinen yhteistyö ja logistiikan optimointi parantaisi elintarvikeketjujen kestävyttä varmistaen turvallisen ja vakaan elintarvikkeiden saannin alueiden välillä myös kriisitilanteissa. Yhteistyöhön perustuvat tutkimus-, kehitys- ja innovointitoimet voisivat johtaa myös alueiden yliopistojen yhteistyöhön. Vahvistettu yhteistyö tähtää Suomen elintarvikeviennin kasvuun Ruotsiin ja Ruotsista Ruotsiin.

Työpaketti 5: Arviointi ja jatkokehittäminen

Työpaketti 5 keskittyi hankkeen vaikutusten arviointiin ja jatkokehittämiseen. Foodwest toteutti keväällä 2025 väliarviointihaastattelut hankkeen ohjausryhmän jäsenille. Arvioinnissa todettiin, että hanke oli onnistunut vahvistamaan yhteistyötä, lisäämään näkyvyyttä ja luomaan uusia rakenteita ruokaviennin edistämiseksi.

Jatkokehittämisen osalta merkittäviä onnistumisia olivat FinFoodNet-vetovastuuhankkeen rahoituspäätös, Interreg Aurora -hankkeen valmistelu Ruotsin kanssa sekä AMK-tason koulutusyhteistyön käynnistäminen.

Myös erittäin oleellinen hankkeen tuloksen kannalta oli AMK-tason yhteistyön aktivointi SeAMK:n, LAB:in ja Savonian kanssa ruokaviennin osaamisen kehittämiseksi. Tässä SeAMKilla olisi suurta roolia, ja tämä vahvistaisi Etelä-Pohjanmaan roolia ruokaviennin valtakunnallisessa ruokaviennin ekosysteemissä.

Työpaketti 6: Hankehallinto ja hankeviestintä

Hankkeen hallinto ja talousseuranta toteutettiin EAKR-vaatimusten mukaisesti. Ohjausryhmä kokoontui säännöllisesti, ja hankkeen etenemistä seurattiin kuukausittaisissa palavereissa.

Ohjausryhmän kokoukset (kokouksien materiaalit EURA:ssa):

- 1. ohjausryhmäkokous 12/2023
- 2. ohjausryhmäkokous 05/2024
- 3. ohjausryhmäkokous 11/2024
- 4. ohjausryhmäkokous 04/2025
- 5. ohjausryhmän kokous 12/2025
- 5. ohjausryhmän kokous 02/2026 (sähköpostikokous, jossa hankkeen loppuraportti hyväksyttiin ohjausryhmän jäsenillä)

Hankkeesta tiedottava verkkosivu löytyi sekä Inton sivuilta <https://intoseinajoki.fi/kehityshankkeet/> että Foodwestin sivuilta <https://foodwest.fi/hankkeet/ruokaviennin-ekosysteemi-hanke/>.

Hankkeesta tiedottavat blogipostaukset:

1. <https://intoseinajoki.fi/uutiset/into-ja-foodwest-vauhdittavat-yhdessa-ruokavientia/>
2. <https://intoseinajoki.fi/uutiset/yhteistyolla-kohti-menestyksesta-ruokaviennin-kasvua/>
3. <https://rakennerahastot.fi/-/osaamisella-ja-yhteistyolla-suomalainen-ruoka-maailmalle>
4. <https://intoseinajoki.fi/blogi/pojasta-polvi-paranee-mita-viro-voi-opettaa-suomelle-ruokaviennin-menestyksesta/>
5. <https://intoseinajoki.fi/uutiset/miten-ruokavienti-lahtee-kasvuun/> + Youtube -video <https://www.youtube.com/watch?v=DLHHLA4R3kw>
6. <https://mmm.fi/-/alueet-vahvaan-rooliin-suomen-ruokaviennin-edistamisessa-1> Vieraskynä -kirjoitus Maa- ja Metsätalousministeriön sivuilla, yhteistyössä kansallisen vetovastuuhankkeen ”FinFoodNet” kanssa
7. <https://intoseinajoki.fi/uutiset/food-days-viennin-vauhdittaja-ja-ruokajarjestelman-rakentaja/>
8. <https://foodwest.fi/yhteistyolla-vauhtia-suomen-ruokavientiin-foodwest-mukana-kasvattamassa-alan-kansainvalista-kilpailukykyä/>
9. <https://foodwest.fi/markkinaymmarrus-on-ruokaviennin-kasvun-perusta/>
10. <https://intoseinajoki.fi/uutiset/dubai-ei-odota-mita-suomalaisen-ruoka-alan-olisi-hyva-nyt-ymmartaa/>

Ulkoista hankeviestintää on eniten toteutettu alueellisissa ja kansallisissa tilaisuuksissa, joissa hanketta, hankkeen toimintoja sekä tavoitetta on tuotu ilmi (työpaketti 4).

Projektihenkilöt myös aktiivisesti kertoivat hankkeen toiminnoista LinkedIn –palvelussa. Sisäistä viestintää toteutettiin myös useassa Inton sisäisessä palaverissa.

4. Yhteenveto

Ruokaviennin ekosysteemi -hanke saavutti keskeiset tavoitteensa. Etelä-Pohjanmaan asema ruokaviennin osaamiskeskittymänä vahvistui, yrityslähtöinen toimintamalli kehitettiin ja kansallinen yhteistyö syveni.

Hanke on vahvistanut merkittävästi Etelä-Pohjanmaan ja erityisesti Seinäjoen seudun asemaa suomalaisen ruoka-alan osaamisen, yhteistyön ja kansainvälistymisen keskiössä. Hankkeen aikana rakennettu ekosysteemimäinen toimintamalli on koostunut yhteen alueen keskeiset toimijat – yritykset, kehittämisorganisaatiot, korkeakoulut, tutkimuslaitokset sekä kansalliset ja kansainväliset sidosryhmät – yhteisen tavoitteen ympärille: suomalaisen ruokaviennin systemaattinen ja pitkäjänteinen edistäminen.

Seinäjoen seudun vahvuudet ruoka-alalla perustuvat laajaan ja monipuoliseen elintarviketeollisuuteen, korkeatasoiseen alkutuotantoon, vahvaan TKI-osaamiseen sekä tiiviiseen yhteistyöhön julkisen ja yksityisen sektorin välillä. Alueella toimivat suuret elintarvikeyritykset, kuten Atria ja Valio, sekä kasvava joukko pk-yrityksiä, muodostavat vahvan yrityskehityksen, jonka ympärille kehittämistoiminta ja koulutus voidaan kytkeä

vaikuttavasti. Foodwest, Into Seinäjoki ja Seinäjoen Ammattikorkeakoulu sekä muut alueelliset toimijat muodostavat toimivan kehittämisalustan, joka tukee yritysten kilpailukykyä ja kansainvälistymistä.

Hankkeen aikana Seinäjoen seutu on profiloitunut entistä selkeämmin Suomen ruokapääkaupunkina, jossa yhdistyvät elintarvikealan osaaminen, innovaatiotoiminta, huoltovarmuuden näkökulma sekä vientiin tähtäävä kehittäminen. Alueen rooli kansallisessa ruokaviennin kehittämisessä vahvistui erityisesti, kun Into Seinäjoki valittiin valtakunnallisen FinFoodNet-vetovastuuhankkeen koordinaattoriksi. Tämä asema mahdollistaa sen, että Seinäjoen seutu toimii jatkossa keskeisenä solmukohtana Suomen ruokaviennin strategisessa kehittämisessä, verkostojen kokoamisessa ja uusien toimintamallien pilotoinnissa.

Hanke on myös tuonut esiin Seinäjoen seudun potentiaalisen ruokaviennin osaamiskeskittymänä, jossa yhdistyvät yritysten käytännön tarpeet, tutkimus- ja koulutustoiminta sekä kansainväliset verkostot. Käynnistetyt yrityspilotit, benchmarking-matkat ja koulutusyhteistyön valmistelu osoittavat, että alueella on valmiudet kehittää kokonaisvaltaisia ratkaisuja, jotka tukevat yrityksiä viennin eri vaiheissa aina markkinatuntemuksesta tuotekehitykseen ja brändäykseen saakka.

Tulevaisuudessa AMK-tason koulutusyhteistyö, Interreg Aurora -yhteistyö Ruotsin kanssa sekä kansalliset vetovastuuhankkeet vahvistavat entisestään Seinäjoen seudun asemaa ruokaviennin osaamisen keskuksena. Markkinatiedolla johtamisen teemassa yhteistyökeskustelut jatkuvat valtakunnallisesti Ruokaviennin kasvualustan alla tavoitteena päästä rakentamaan pysyvämpää Market intelligence-toimintamallia Suomeen ja suomalaisten vientiyriyten tueksi kohti markkinalähtoisempää vientiliiketoiminnan kehittämistä.

Seinäjoen seudulla on erinomaiset edellytykset toimia koko Suomen ruoka-alan osaamiskeskittymänä niin yritystoiminnan, osaamisen kehittämisen kuin viennin näkökulmasta. Alueen vahva ruoka-alan identiteetti, toimiva ekosysteemimalli, kansainväliset verkostot sekä strateginen asema kansallisessa kehittämistyössä luovat perustan pitkäjänteiselle kasvulle. Ruokaviennin ekosysteemi -hanke on osaltaan rakentanut tätä perustaa ja osoittanut, että alueellinen yhteistyö, selkeä visio ja yrityslähtöinen kehittäminen voivat tuottaa vaikuttavia tuloksia koko Suomen elintarvikealan hyväksi.